ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ

ਬਨਾਮ

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ

(2013 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1314)

28 ਜਨਵਰੀ, 2019

[ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ ਅਤੇ ਇੰਦੂ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਐੱਸ.302,34-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮੇਤ ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ 'ਬੀ' ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਯੂ/ਐੱਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। 302/34, ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਆਯੋਜਿਤਃ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗੁਪਤੀ-ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਵੀ ਸੱਟਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ-ਗਵਾਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਦਾਰਥਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ' ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਸੰਗਤਤਾ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ-ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬਲ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਉਹੀ ਦਲੀਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਫਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਪਰ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ-

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ-ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ- ਲੇਖ.136

ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ 1.1 ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰਾ 20] [545-ਡੀ]

1.2 ਉਹੀ ਦਲੀਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਅਸਫਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਪਰ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 24] [546-ਏ-ਬੀ]

1.3 ਪੀਡਬਲਯੂ-1, ਪੀਡਬਲਯੂ-3, ਪੀਡਬਲਯੂ-2, ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗੁਪਤੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ। ਪੀਡਬਲਯੂ-4 (ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ) ਨੇ ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। [ਪਾਰਸ 25,26 ਅਤੇ 27] [246-ਬੀ-ਡੀ]

1.4 ਪੀਡਬਲਯੂ-6, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਭੈਣ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ ਜਿੱਥੇ' ਬੀ 'ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ 'ਬੀ' ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾਈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੁਝ

ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ 'ਬੀ' ਨੇ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਨੇੜ੍ਹਲੇ ਖੇਤਰ' ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-5, ਡਾ. 'ਆਰਐੱਸ' ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੱਟਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅਸੰਗਤਤਾ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਸੰਸਕਰਣ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-1 ਵੱਲੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯਾਨੀ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-1 ਵੱਲੋਂ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 25 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕੁੱਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ 'ਬੀ' ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਰਿਪੋਰਟ/ਐੱਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੋ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 25 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਰਿਪੋਰਟ/ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ 9:30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਿਪੋਰਟ/ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ/ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪਾਰਸ 28-31,33-35] [546- ਈ-ਐਚ; 547-ਏ, ਸੀ-ਈ]

ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1952 ਐਸ. ਸੀ. 167:

[1952] ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 839-ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1952] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 839 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਪੈਰਾ 20

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2013 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1314.

2000 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2464 ਵਿੱਚ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 03.09.2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਅਰਵਿੰਦ (ਐੱਸਸੀਐੱਲਐੱਸਸੀ), ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਸ਼ੀ ਜੁਨੇਜਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵਰੂਪਮਾ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਅਭੈ ਮਨੋਹਰ ਸਪਰੇ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿਖੇ 2000 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2464 ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਮਿਤੀ (ਆਈ. ਡੀ. 3) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕਟਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਇਲ (ਆਈ. ਡੀ. 2) ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਤੀ (ਆਈ. ਡੀ. 4) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ.) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਆਈ. ਡੀ. 5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ (ਆਈ. ਡੀ. 1) ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ।

2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

3. ਤਿੰਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ), ਸੰਤੋਸ਼ ਅਤੇ ਅਰਜੈਂਟ ਉਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ 'ਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302/34 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ-ਭਈਆ ਉਰਫ ਨਰਿੰਦਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

4. ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਕਟਣਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ/ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 30.08.2000 ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਈਆ ਉਰਫ ਨਰਿੰਦਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302/34 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੋ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਅਤੇ ਅਰਜੈਂਟ ਉਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਬਲਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਾਜ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਤੋਸ਼ ਅਤੇ ਅਰਜੈਂਟ ਉਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੋਸ਼ ਅਤੇ ਅਰਜੈਂਟ ਉਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਹੋ ਗਿਆ।

6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਰਾਹੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

7. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਅਤੇ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

8. ਇਹ ਘਟਨਾ ਰਾਤ ਕਰੀਬ 7 ਵਜੇ ਪਿੰਡ ਇਮਾਲੀਆ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ। ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ-ਭਈਆ ਉਰਫ ਨਰਿੰਦਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ), ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1), ਝੱਲੂ ਉਰਫ ਮਹਿੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਅਤੇ ਅਰਜੈਂਟ ਉਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ-ਉਲੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ (ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ) ਉੱਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

9. ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੰਤੋਸ਼ ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਰਜੈਂਟ ਉਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਤਿੰਨੇਂ ਅਭੈ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਦੱਡੂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗਏ।

10. ਫਿਰ ਅਰਜੈਂਟ ਉਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਮਿੰਟ ਲਈ ਭਈਆ ਉਰਫ ਨਰਿੰਦਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਨੂੰ ਕੁਝ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ। ਭਈਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਰਜੈਂਟ ਉਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਨੇ ਭਈਆ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

11. ਭਾਈਆ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਉਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਗਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਝੱਲੂ, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਨੇ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਝੱਲੂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਭੈ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਨੇ ਭਈਆ ਉਰਫ ਨਰਿੰਦਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗੁਪਤੀ (ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਚਾਕੂ) ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਰਜੈਂਟ ਉਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ।

12. ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੋਵੇਂ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ। ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਝੱਲੂ ਭਈਆ ਉਰਫ ਨਰਿੰਦਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਵੱਲ ਭੱਜਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਵਿੰਦਰ ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਭੱਜਿਆ। ਕੁੱਝ ਦੂਰੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੋਵੇਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜੇ ਅਤੇ ਝੱਲੂ ਅਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।

13. ਡਰ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਿੱਛਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਜ਼ਖਮੀ ਭਈਆ ਨੂੰ ਅਭੈ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ।

14. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਰਵਿੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਟਨੀ ਦੇ ਬਡਵਾੜਾ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 302/34 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਸੰਤੋਸ਼ ਅਤੇ ਅਰਜੈਂਟ ਉਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ

ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਮਾਨ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

15. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ 16 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 313 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਸੀ ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ')ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

16. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿਤੀ 1 ਦੇ ਫੈਸਲੇ/ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਪਰ ਸੰਤੋਸ਼ ਅਤੇ ਅਰਜੈਂਟ ਉਰਫ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

18. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ (ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ-ਭਈਆ ਉਰਫ ਨਰਿੰਦਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ।

19. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

20. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੇ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ (ਲਕਸ਼ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ

ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ, ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1952 ਐਸ. ਸੀ. 167 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਸਈਦ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ. ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵੇਖੋ)।

21. ਫਿਰ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ।

22. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਦੋਸ਼ੀ ਸੱਤਿਆ ਰਾਜ ਸਿੰਘ) ਨੇ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ/ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

23. ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਨਾਲ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕੇਸ ਸ਼ੱਕੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਖੌਤੀ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ' ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

24. ਉਹੀ ਦਲੀਲ, ਜਿਸ ਦੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਸਫਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੀ।

25. ਪੀਡਬਲਯੂ-1-ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਝੱਲੂ ਉਰਫ ਮਹਿੰਦਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3), ਰਾਮ ਸ਼ੰਕਰ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2), ਗੀਤਾਬਾਈ (ਪੀਡਬਲਯੂ-6) ਅਤੇ ਅਭੈ ਰਾਜ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

26. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਗਰਦਨ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗੁਪਤੀ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸੰਤੋਸ਼ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ।

27. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-4 (ਅਭੈ ਰਾਜ) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-4 ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵੀ ਵੇਖੀ।

28. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਭੈਣ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਅਭੈ ਰਾਜ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚੀ ਜਿੱਥੇ ਭਈਆ ਉਰਫ ਨਰਿੰਦਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਭਈਆ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾਈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਭਈਆ ਨੇ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ।

29. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈਆ ਉਰਫ ਨਰਿੰਦਰ-ਮ੍ਰਿਤਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ ਅਤੇ ਨੇੜ੍ਹਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੀਡਬਲਯੂ-5, ਡਾ. ਆਰ. ਸਿੱਧਾ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੱਟਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ।

30. ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅਸੰਗਤ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਸੰਸਕਰਣ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਸਕੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਦਾਰਥਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ' ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦੇ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

31. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਮਾਮੂਲੀ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

32. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਗਲੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

33. ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਘਟਨਾ ਆਈਡੀ2 'ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਕਰੀਬ 7:30 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯਾਨੀ ਆਈਡੀ1' ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਕਰੀਬ 9 ਵਜੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 25 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ।

34. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕੁੱਝ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਭਈਆ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 25 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਰਿਪੋਰਟ/ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਸਵੇਰੇ 9:30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਿਪੋਰਟ/ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ/ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ।

35. ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

36. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate